



The Guideline: Cultural Ecology Entrepreneur Enhancement at Banlamtukkaew Community, Ratsada in Phuket

Chalida Yamsrisuk

Faculty of Humanities & Social Sciences, Phuket Rajabhat University, Thailand

E-mail: chalida.y@pkru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-5317-6025>

Received 24/11/2024

Revised 01/12/2024

Accepted 01/01/2025

Abstract

Background and Aims: Improve the level of cultural ecology entrepreneurs in the Ban Laem Tukkae Community, Ratsada District, Mueang District, Phuket Province. The tradition of cultural ecology entrepreneurs. Protecting the local wisdom of the Ban Laem Tukkae community is very important. For example, Rong Ngeng's traditional and floating traditions aim to enhance local ecological and cultural entrepreneurs and work with local people to expand their achievements. The purpose of this study is to provide guidelines for cultural ecology entrepreneurs in the Ban Laem Tukkae Community, Ratsada Street, Muang District, Phuket Province.

Methodology: The qualitative research and collected data involved 20 persons for key informants, including the leader, the cultural ecology entrepreneurs, and other people.

Results: Research finding is beneficial coexistence between humans and nature related to ecological entrepreneurship, culture, and local wisdom. The Strength was protecting the environment, the weakness was globalization in the community, the opportunity was promoting cultural ecology entrepreneurs in the local community, and the threat was community adaptation in society.

Conclusion: The Entrepreneurial Cultural Ecology Enhancement Banlamtukkaew community Ratsada in Phuket. To require: By conveying meaning, protecting and achieving sustainable development through the flow of contemporary culture and inheriting the common heritage of people in society; Career, Food, Rong-Ngene Actors.

Keywords: Cultural Ecology; Rong Ngene; Ecological Entrepreneurship; Ban Laem Tukkae Community

แนวทางการยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตึกแก อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต

ชลิดา แยมศรีสุข

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตึกแก อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ร่องเง้ง ประเพณีลอยเรือ โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษา คือ เพื่อศึกษาแนวทางการยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต

ระเบียบวิธีการวิจัย: วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 คน จากกลุ่มผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม ชาวบ้านในชุมชน

ผลการวิจัย: แนวทางการยกระดับผู้ประกอบการ โดยการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม ประกอบด้วย จุดแข็ง ได้แก่ ชาวเลสามารถปกป้องสภาพแวดล้อมในพื้นที่ จุดอ่อน ได้แก่ ความเจริญของสภาพแวดล้อมที่เข้ามาเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ให้กับชาวเล โอกาส ได้แก่ การส่งเสริมนิเวศวิทยาวัฒนธรรมของชุมชน ท้องถิ่น อุปสรรค ได้แก่ ชุมชนเกิดการปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม

สรุปผล: การศึกษานิเวศวิทยาวัฒนธรรมเพื่อการยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรมในพื้นที่ชุมชนบ้านแหลมตึกแก ซึ่งเป็นพื้นที่ชาวเลไทใหม่ และมีฐานทรัพยากรท้องถิ่นในด้านภูมิปัญญาในการสานไสตักปลา การระบาร่องเง้ง และอาหารหอยดิบพื้นถิ่น จึงจำเป็นต้องมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านชุดความรู้ฐานทรัพยากรท้องถิ่นในการสืบสานวิถีชีวิตผ่านการมีส่วนร่วมของผู้คนในพื้นที่

คำสำคัญ: นิเวศวิทยาวัฒนธรรม; ร่องเง้ง; ผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม; ชุมชนบ้านแหลมตึกแก

บทนำ

การศึกษาชาวเลในประเทศไทย เป็นการศึกษาชนพื้นเมืองของชาวเลจากการอพยพเร่ร่อนมาจากที่อื่น เนื่องจากชาวเลเป็นกลุ่มที่มีการอพยพเร่ร่อน อาศัยไม่เป็นหลักแหล่งอยู่ในทะเลอาศัยอยู่ตามเกาะ จึงถูกเรียกว่า “ยิปซีทะเล” (Sea Gypsy) ตามการศึกษาทางชาติพันธุ์วิทยา (Ethnography) เผ่าพันธุ์ชาวเลจัดเข้าอยู่ในกลุ่มชนพวก เมลानीเซียน (Melanesian) ซึ่งมีถิ่นฐานอยู่แถบหมู่เกาะทะเลใต้ของมหาสมุทรแปซิฟิกหรือหมู่เกาะเมลานีเซีย (เกาะของคนผิวดำ) ต่อมาได้โยกย้ายถิ่นฐานกระจายไปในหมู่เกาะทะเลใต้ ซึ่งมีรูปร่างลักษณะตัวค่อนข้างเล็ก ผิวดำ ตาดำ ผมหยิกหยอยเป็นกระจุก และมีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง จากหลักฐานด้านประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์วิทยา สรุปได้ว่า ชาวเลเป็นชนกลุ่มน้อยและชนพื้นเมืองของภาคใต้ซึ่งได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย อาศัยอยู่บริเวณเกาะทางภาคใต้ ในเขตจังหวัดระนอง พังงา กระบี่ ภูเก็ต ตรัง และสตูล วิธีการดำรงชีวิตแบบเร่ร่อน มีวัฒนธรรม และภาษาเป็นของตนเอง และมีรูปร่างหน้าตาคล้ายชาวมลายู หรือชาวมุสลิมภาคใต้ของไทย มีการแบ่งกลุ่มชาวเลเป็นหลายกลุ่มซึ่งมีชื่อเรียกกลุ่มแตกต่างกันไป โดยอาศัยหลักเกณฑ์ด้านภาษาศาสตร์ การตั้งถิ่นฐาน การอพยพ และชาติพันธุ์ โดยแบ่งชาวเลออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มมอแกน (Moken) กลุ่มมอกลาน (Moklen) และกลุ่มอุรักลาโว้ย (Uraklawoi) ส่วนชาวเลตามแนวคิดคติชนวิทยา อาศัยตำนานลึกลับบอกเล่าเป็นหลัก คือ ชาวเลใน

ประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ชาวเลกลุ่มมอแกน (Moken) และชาวเลกลุ่มอุรักลาโว้ย (Uraklawoi) (นฤมล ชุนวิช่วย และมานะ ชุนวิช่วย, 2553)

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง “การยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล” ซึ่งบทความนี้ ศึกษาแนวทางการยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรมจากการวิจัย คือ ชาวเลอุรักลาโว้ย ชุมชนบ้านแหลมตึกแก ในการศึกษาเงื่อนไขการดำรงอยู่ของนิเวศวิทยาวัฒนธรรมต่อการรักษา ถ่ายทอด สืบสาน ภูมิปัญญา ตามวิถีท้องถิ่นตน

ผลการศึกษานำไปสู่แนวทางการยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม ในประเด็นศึกษา เรื่อง ศักยภาพที่สะท้อนถึงบทบาทของผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม นับว่าเป็นประเด็นที่ ขาดหายไป โดยเฉพาะช่วงวิถีชีวิตของชาวเลอุรักลาโว้ย ชุมชนบ้านแหลมตึกแก ต่อความเชื่อมโยงวิถีชีวิตกับธรรมชาติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการค้นหาศักยภาพของชุมชน การศึกษาการปรับตัวของผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรมในการรักษาประเพณี ความเชื่อ การอนุรักษ์ และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นประมงพื้นบ้าน ต่อ การรองรับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล

การทบทวนวรรณกรรม

นิเวศวิทยาวัฒนธรรม คือ การศึกษานิเวศวิทยาวัฒนธรรมเป็นการศึกษา การปรับตัวของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม การดำรงชีวิต สังคม วัฒนธรรม ทั้งนี้ จูเลียน สจ๊วต อธิบายถึง นิเวศวิทยาวัฒนธรรมในการทำความเข้าใจการปรับตัวของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อมอย่างไร ผ่านการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างสังคม การยังชีพ และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติส่งผลต่อการเกิดวัฒนธรรมของมนุษย์ ซึ่งนำไปสู่ข้อวิจารณ์ที่ว่าธรรมชาติกลายเป็นตัวกำหนดแบบแผนทางวัฒนธรรม ซึ่งจำแนกประเด็นวิเคราะห์สองประการ (นฤพนธ์ ตัววิเศษ, 2566) คือ

ประการที่หนึ่ง การปฏิเสธรูปธรรมที่เป็นสากล ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่มีส่วนสร้างแบบแผนทางสังคม เท่าเทียมกัน วัฒนธรรมมีความต่างกันที่วัฒนธรรมขึ้นอยู่กับกระบวนการปรับตัว และสัมพันธ์กับกิจกรรมการยังชีพ และลักษณะทางเศรษฐกิจ

ประการที่สอง คือ ความแตกต่างทางสังคมไม่จำเป็นต้องปรับตัวเหมือนกัน เพราะแต่ละสังคม มีความแตกต่าง ความซับซ้อนที่หลากหลาย

การศึกษานิเวศวิทยาวัฒนธรรมภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง สะท้อนถึงความสำคัญของความรู้ด้านภูมิศาสตร์ นิเวศวิทยา การบริโภคนาุษยนิเวศน์ รวมทั้งการปรับตัวโดยคำนึงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

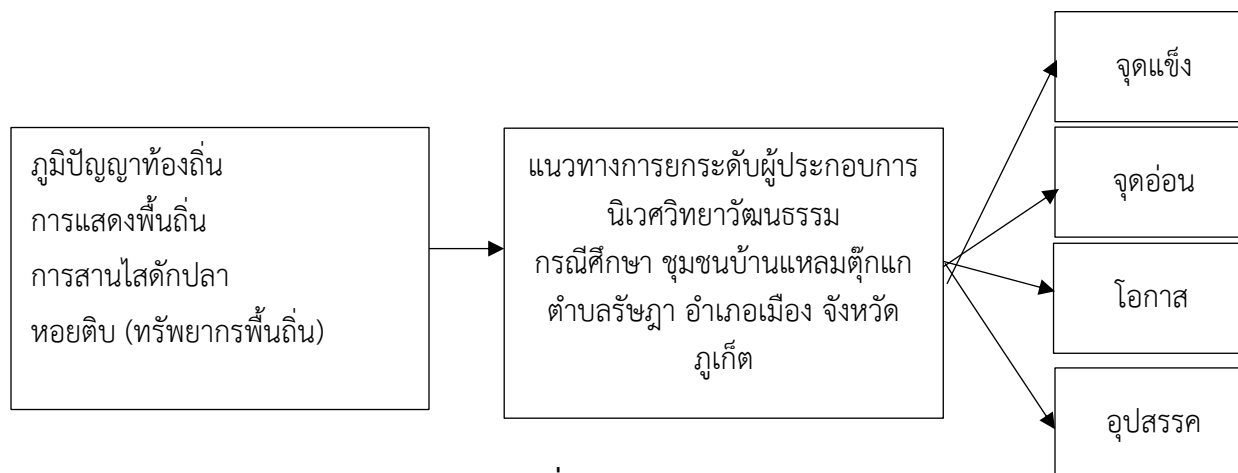
องค์การ UNESCO ได้นิยามความหมาย วัฒนธรรม คือ องค์กรที่มีความซับซ้อนของจิตวิญญาณ วัตถุ ภูมิปัญญา อารมณ์ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของสังคมนั้นๆ และความยั่งยืนทางวัฒนธรรมสามารถให้คำนิยามได้ คือ ความสามารถที่จะเก็บรักษาไว้ซึ่งลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมนั้นๆและยินยอมให้เปลี่ยนแปลงได้ในหนทางวิธีการที่สอดคล้องกับค่านิยมทางวัฒนธรรมของประชาชน

Duxbury and Gillette (2007) ได้อธิบายเหตุผลที่ต้องพิจารณาความยั่งยืนทางวัฒนธรรมเนื่องจากความต้องการการเปลี่ยน (Shift) ทางวัฒนธรรมทั้งในส่วนบุคคล และสังคม ซึ่งในบริบทนี้ ความยั่งยืนได้อ้างถึงประชาชนต้องเปลี่ยนพฤติกรรม รูปแบบการบริโภค รวมทั้ง การปรับตัวไปสู่วิถีชีวิตที่ตระหนักถึงความยั่งยืน และ ตัววัฒนธรรมเองต้องการการปกป้องจากโลกทุนนิยม แรงกดดันจากตลาดที่สร้างความกลัวที่จะสูญเสียเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural identities) และยังเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อคนรุ่นต่อไป รวมทั้งให้เกิดความรู้สึกต่อสถานที่ (Sense of place) ขึ้นกับคนในพื้นที่นั้น และเชื่อมโยงกับการฟื้นฟู และปกป้ององค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถถ่ายทอดสืบต่อไปได้ และยังเป็นการทำความเข้าใจใหม่ระหว่างความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมกับความยั่งยืน

ศรีศักร วัลลิโภดม (2551) ได้อธิบายนิเวศวัฒนธรรม คือ ความสัมพันธ์ในท้องถิ่นที่ผู้คนหลายกลุ่มหรือหลายชาติพันธุ์เข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นบ้านเป็นเมืองขึ้น โดยมีพื้นฐานมาจากภูมิวัฒนธรรม (Cultural Landscape) ซึ่งหมายถึงลักษณะภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์ในอาณาบริเวณใดบริเวณหนึ่งอันสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐานบ้านเมืองของคนในท้องถิ่น จนเป็นที่รู้จักร่วมกัน โดยสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นย่อมอยู่บนพื้นฐานของสิ่งแวดล้อมชาติในพื้นที่นั้น นั่นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดนิเวศวิทยาวัฒนธรรม เน้นความสนใจในด้านการอยู่ร่วมกันของมนุษย์กับธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์เกื้อกูลที่สัมพันธ์กับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น กรอบความคิดที่เป็นข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการศึกษาร่วมกันกับชาวบ้านแหลมตุ๊กแก และข้อมูลวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้อง สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูล ทุติยภูมิ (Secondary Data) ในด้านแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายงานต่างๆเอกสารทางราชการ วารสาร บทความ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งได้ข้อมูลสภาพแวดล้อมเพื่อนำมาวิเคราะห์ระบุเป็น SWOT ได้แก่ สภาพทั่วไปทางด้านประชากร สภาพความเป็นอยู่ด้านการเมืองการปกครอง สภาพความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจ

สภาพความเป็นอยู่ด้านสังคม ศาสนา ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพความเป็นอยู่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ในการกำหนดประเด็นของ SWOT และเพื่อยืนยันข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารและ การสัมภาษณ์ว่าเหมือนหรือต่างกันหรือไม่อย่างไร

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย คือ ตัวแทนคณะพรสวรรค์ ชาวบ้านแหลมตึกแก ผู้นำชุมชน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การลงพื้นที่ชุมชนบ้านแหลมตึกแก ในการสำรวจความต้องการของ ผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรมของชุมชน การจัดกิจกรรมการวิจัยบูรณาการการจัดการเรียนการสอน
4. การตรวจสอบข้อมูล คือ การทดสอบค่าความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น
5. การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตีความข้อมูลด้วยวิธีวิทยาดำเนินการศึกษาแบบเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิง ประวัติศาสตร์

ซึ่งการตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ไปทดสอบความหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่มีประเด็นเกี่ยวกับการศึกษานำเสนอนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีวิทยาดำเนินการศึกษาแบบเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงประวัติศาสตร์ และใช้วิธีวิทยาการศึกษาโครงสร้าง ผู้กระทำการ (Structure - Agency) จะใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อให้เข้าใจความหมาย (meaning) ของการคำสัมภาษณ์ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพที่ใช้ในงานวิจัยนี้จะเป็นการตีความในลักษณะต่างๆ คือ

1. การตีความเพื่อจัดประเภทของข้อมูล (Classifications) คือ การจำแนกข้อมูล และวิเคราะห์กลุ่มคำ

2. การตีความในเชิงเหตุและผลในลักษณะการสร้างข้อสรุปในเชิงคุณภาพ

สำหรับวิธีวิทยาในการวิเคราะห์ข้อมูล (Methodological Approach) ผู้วิจัยจะใช้วิธีวิทยาการวิเคราะห์เชิง โครงสร้างและผู้กระทำการ (Structure and Agency) ภายใต้หลักการหลักวิภาษวิธี (Dialectic) ที่เน้นการ วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำการทางสังคม (Agency) และพลังของโครงสร้างทางสังคม (Structure) ใน กระบวนการเปลี่ยนแปลง โดยการวิเคราะห์จะให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ผู้กระทำการทางสังคม (Social Actor) กระบวนการทางสังคม (Social Process) และโครงสร้างสังคม (Social Structure) (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ ศิลป์ และชัยณรงค์ เครือนวน, 2557: 30-32)

ผลการวิจัย

การศึกษาระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมตึกแก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จากการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม คือ จุดแข็ง ชาวเลสามารถ ปกป้องสภาพแวดล้อมในพื้นที่ จุดอ่อน คือ ความเจริญของสภาพแวดล้อมที่เข้ามาเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ให้กับชาวเล โอกาส คือ การส่งเสริมนิเวศวิทยาวัฒนธรรมของชุมชน ท้องถิ่น อุปสรรค คือ ชุมชนเกิดการปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การศึกษาศักยภาพของผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านแหลมตึกแก ดังนี้

1. เครื่องแกงชาวเล เครื่องแกงตำมือ มีลักษณะสีส้มแดง มีส่วนผสมของพริกไท เป็นวัตถุดิบ

2. หอยดิบ สำหรับชุมชนบ้านแหลมตึกแก หมู่ที่ 4 หอยดิบ เป็นอาชีพหลักในการหา จำหน่าย รับประทานเอง ซึ่งหอยดิบเป็นอาชีพหลักของผู้ให้สัมภาษณ์ จากเดิมขายถ้วยเล็กๆ ถ้วยเบ็ก ในราคา 1.50 บาท ปัจจุบัน กิโลกรัมละ 200 บาท ส่วนใหญ่ขายที่บ้านและส่งตามรายการที่สั่งในตัวเมือง ทั้งนี้ ส่วนใหญ่มารับที่ร้าน

“หอยดิบมีตลอด ในบางครั้งพายุเข้า น้ำแห้ง จึงหาหอยดิบได้ยาก แต่หอยดิบเล็กเราไม่เก็บ เราเลือกหอยดิบตัวใหญ่ หอยดิบเรานำถ้ำน้ำแปลงมาเก็บหอยดิบ ซึ่งถ้ำน้ำลอยน้ำได้ ซึ่งสะดวกในการหา บางช่วงไปทะเล น้ำแห้งช่วงเช้า ตีสี่ ตีห้าออกเดินทะเลช่วงหัวรุ่ง ช่วงเที่ยงจึงขึ้นฝั่ง การออกเรือหาหอยดิบขึ้นกับน้ำขึ้น น้ำลง เวลาที่ออกหอยดิบตามข้างขึ้น ข้างแรม วันพระ น้ำขึ้น น้ำลง ช่วงเวลาที่เก็บหอยดิบได้น้อย บางทีไม่ได้เลย ซึ่งไม่คุ้มกับค่าน้ำมันที่เสียไป

การอาศัยอยู่ของหอยดิบเกาะตามหัวแหลมบริเวณโขดหิน ซึ่งการหาหอยดิบไม่เอาตัวเล็กไม่มีเนื้อ เวลาสุกมันหด ไม่มีเนื้อ จึงเก็บเฉพาะตัวใหญ่ ตัวเล็กปล่อยให้เจริญเติบโต

เมื่อก่อนอาหารต้องมาซื้อกับชาวเลปัจจุบันทุกคนสามารถซื้อหาขายได้ ในห้างสรรพสินค้าซื้อหอยมาจากสุราษฎร์ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริโภค ซึ่งสามารถเลือกได้ในการหาวัตถุดิบ

การขายหอยดิบกับลูกค้าประจำ ร้านขายโอต้าว ผัดหมี่ฮกเกี้ยน จำนวน 10 -20 ถัง ลูกค้าให้ทำถุงละ 100 บาท น้ำหนัก ครึ่งกิโลกรัม หอยดิบเพื่อการแปรรูป มีการทดลองทำซอสหอยนางรมจากหอยดิบ ที่หมู่ 1 ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ยังไม่เคยทำ สรรพคุณหอยดิบยังไม่เป็นที่แน่ชัดหอยดิบมีเนื้อรสชาติที่อร่อย มักจะนำไปทำเป็นนอส่วนโอต้าว หอยดิบมีเกือบทุกหลังคาร้าน อาชีพดั้งเดิมยังไม่เปลี่ยน ปัจจุบันทำงานในสำนักงาน รับจ้างทั่วไป

การจำหน่ายหอยดิบ

ขายส่งวัตถุดิบ ไม่มีเวลาทอดขาย

ชาวบ้านแหลมตึกแก, (วิถีชาวเล, 11 พฤศจิกายน 2566)

ผู้ให้สัมภาษณ์

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ การสานไสดักปลา เพื่อเป็นเครื่องมือในการประมงพื้นบ้านของคนในชุมชนบ้านแหลมตึกแก ที่มีลักษณะการสานเฉพาะตามลักษณะพื้นถิ่น ซึ่งมีลักษณะทรงโค้งคล้ายโดม เพื่อนำไปวางไว้กลางทะเลในการจับปลา สัตว์น้ำ

กิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรม และประเพณีในชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเข้มแข็ง เช่น ชุมชนบ้านแหลมตึกแก การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ไม่เพียงแต่ช่วยรักษาประเพณีดั้งเดิม แต่ยังสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นได้นำความรู้และทรัพยากรในชุมชนมาพัฒนาสินค้าและบริการ การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่และอนุรักษ์วัฒนธรรม ทำให้วัฒนธรรมของชุมชนเป็นที่รู้จักในวงกว้าง และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ประกอบการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมได้อย่างยั่งยืน

การอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมไม่เพียงส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน แต่ยังสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจผ่านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พื้นที่บ้านแหลมตึกแกที่มีทำเลที่เหมาะสมและทรัพยากรวัฒนธรรมที่หลากหลาย สามารถกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดผู้คนจากทั่วสารทิศ ผู้ประกอบการในชุมชนสามารถใช้โอกาสนี้สร้างธุรกิจที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ท้องถิ่น เช่น งานหัตถกรรม อาหารพื้นบ้าน และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งไม่เพียงแต่เพิ่มรายได้ แต่ยังสร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่นให้กับคนในชุมชน

ความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางประชากรและการบริโภคยังส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนในภาพรวม ความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคม สาธารณูปโภค และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องอาศัยการผสมผสานระหว่างการรักษาวัฒนธรรมและการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ ซึ่งจะทำให้ชุมชนบ้านแหลมตึกแกสามารถเติบโตในฐานะแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเศรษฐกิจได้ในระยะยาว

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต ด้วยการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม คือ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งการคมนาคม มีความจำเป็นในการอำนวยความสะดวกในการเดินทางทั้งทางน้ำและทางบก และแนวทางการยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม คือ แนวโน้มการบริโภค กระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้ความต้องการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีความสำคัญต่อชุมชนเพิ่มสูงขึ้น และการส่งเสริมทักษะ อาชีพของคนท้องถิ่นไม่ให้ถูกแย่งโอกาส แย่งอาชีพจากคนต่างภาค ต่างถิ่น และต่างชาติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ละเอียต กิตติยานันท์ (2529) ศึกษา เรื่อง สภาพความเป็นอยู่และความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวเล ซึ่ง ความจำเป็นพื้นฐานตามสภาพความเป็นอยู่ ทั้งสภาพความเป็นอยู่ทางด้านประชากร สภาพความเป็นอยู่ทางด้านเศรษฐกิจ สภาพความเป็นอยู่ทางด้านสังคม สภาพความเป็นอยู่ทางด้านศาสนา ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพความเป็นอยู่ทางด้านสุขภาพอนามัย และการรักษาพยาบาล สภาพความเป็นอยู่ทางการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ทางด้านการเมือง การปกครอง ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

ดังนั้นการยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม ควรผสมผสานกับการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือองค์กรชุมชน ในระดับชุมชนของกลุ่มชาวเลในจังหวัดภูเก็ต และกลุ่มชาวเลอันดามัน ซึ่งเป็นการสานความผูกพันของกลุ่มชน ในปัจจุบันกลุ่มเครือข่ายชาวเลมีกิจกรรมวันรวมญาติ ในการผสมผสานชาวเลในต่างถิ่น ให้กลับมายังถิ่นของตน ประกอบกับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีลักษณะของพื้นที่ที่แตกต่างกันมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสืบสาน วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนบ้านแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต

ข้อเสนอแนะ

แนวทางการศึกษาการยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมอนุรักษ์ สืบสานความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านแหลมตึกแกของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาโว้ย ด้วยการดำรงอยู่ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติในการพึ่งพากันและกันในการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน และการอนุรักษ์ รักษาทรัพยากรธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาวิจัยเรื่อง การยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต เพื่อการศึกษาแนวทางการสืบสานความเป็นอัตลักษณ์ของชนชาติพันธุ์ชาวเลในการส่งเสริมผ่านสื่อการแสดงrongเงิ่ง สื่อการเรียนรู้ชาติพันธุ์ศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิชาญเรื่อง การยกระดับผู้ประกอบการนิเวศวิทยาวัฒนธรรม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านแหลมตุ๊กแก ตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต ต่อการศึกษาเครือข่ายความร่วมมือชาติพันธุ์กับกระบวนการส่งเสริม ความเข้มแข็งเครือข่ายวัฒนธรรมร่วมสมัย ต่อการสร้างบทบาทร่วมของผู้นำชุมชน ประชาชนชนในพื้นที่ และ การส่งเสริมศักยภาพของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และชัยณรงค์ เครือนวน. (2557). *โครงสร้างอำนาจและการกระจุกตัวของความมั่งคั่งในท้องถิ่น : กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออก โครงสร้างอำนาจและการสะสมทุนในจังหวัดแห่งหนึ่ง*. ภายใต้ชุดโครงการวิจัย “สู่สังคมไทยเสมอหน้า การศึกษาโครงสร้างความมั่งคั่งและโครงสร้างอำนาจเพื่อการปฏิรูป”. กรุงเทพฯ: มติชน.
- นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ. (2566). *ความเป็นชายละมุนละไม (Soft Masculinity)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- นฤมล ขุนวิช่วย และมานะ ขุนวิช่วย. (2553). *ชีวิตและวัฒนธรรมชาวเลอรุ้งลาโว้ยแห่งทะเลอันดามัน*. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.
- ละเอียด กิตติยานันท์. (2529). *สภาพความเป็นอยู่และความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวเล*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2551). *ความหมายของภูมิวัฒนธรรม การศึกษาจากภายในและสำนึกของท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์
- Duxbury, N., Gillette, E., & Pepper, K. (2007). *Exploring the cultural dimensions of sustainability*. Creative City News: Special Edition 4. Vancouver: Creative City Network of Canada.
- Retrieved from: www.creativecity.ca/senewsletters/special-edition-4/index.html